

Familieleed: ik ken mijn kleinkind niet

Over grootouders & kleinkinderen die elkaar niet mogen zien van de ouders

Grootouders die hun kleinkinderen niet mogen zien: het zijn er behoorlijk wat. Wat de reden ook is, het valt hen ontzettend zwaar.

Maar naar de rechter stappen vinden ze vaak te ver gaan. Toch zijn er ook andere opties.

Geen contact met je kleinkinderen – het is een groot verdriet voor de grootouders die het overkomt. Na een oproep in Plus Magazine lieten lezers weten dat het een nachtmerrie is, die

nooit ophoudt.

Juist kinderen met gescheiden ouders profiteren van een goede relatie met hun grootouders.

[Echtscheiding is vaak de boosdoener.](#) Jaarlijks krijgen in Nederland zo'n 70.000 minderjarige kinderen te maken met de scheiding van hun ouders, blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). 56 procent van de grootouders ziet hun kleinkind of kleinkinderen daarna minder vaak. Zo'n 12 procent van de kinderen verliest na de echtscheiding het contact met hun vader en in het kielzog daarvan hebben ook de grootouders van vaderskant vaak het nakijken. Vooral als zij geen goede verstandhouding hebben met hun ex-schoondochter, of als ze uitgesproken partij kozen bij de echtscheiding of dat juist niét deden. Want ja, het is balanceren op een smal koord voor de grootouders.

Overlijden van hun eigen kind kan óók een oorzaak zijn, net als religieuze verschillen of een verhuizing naar het buitenland. Ook kan oud zeer een rol spelen: kinderen die nog altijd boos zijn op hun ouders vanwege datgene wat er in hun jeugd misging, en die hen daarom als grootouders de omgang met hun kind ontzeggen, of om andere redenen het kleinkind de omgang met opa en oma verbieden. Soms hebben grootouders echt géén idee waarom het contact wordt verbroken.

De kleinkinderen

Een goede band tussen kleinkind en grootouder kan kinderen helpen die het thuis moeilijk hebben. En dat maakt het extra zuur wanneer het contact met

grootouders wordt verbroken, juist in een turbulente tijd van een echtscheiding.

Familierechtadvocate Gerlinde Sanders bevestigt dat. [“Grootouders – dat weten we uit onderzoek – zijn ontzettend belangrijk voor kleinkinderen.](#) Een baken van rust.

Ze hoeven even niets, kunnen

heerlijk bijkomen en zichzelf zijn.” Die veiligheid is verkeken als opa en oma uit hun leven verdwijnen, juist in een periode waarin de kleinkinderen hen het hardst nodig hebben. Uit recent Vlaams onderzoek kwam naar voren dat vooral kleinkinderen met gescheiden ouders die nog veel ruzie met elkaar maken, het meeste profiteren van een goede relatie met hun grootouders. Extra lastig voor kleinkinderen die opa en oma niet meer zien is het loyaliteitsconflict waarin ze belanden: ‘Ik wil oma graag zien, maar ik durf dat niet tegen mama te zeggen.’

Dat is trouwens niet voor alle kleinkinderen hetzelfde. Het Verwey-Jonker Instituut scheert in een recent rapport nadrukkelijk niet alle kleinkinderen over één kam, als het gaat over het missen van opa en oma. Jonge kinderen hebben er minder last van dat er geen grootouders zijn; misschien hebben ze die zelfs nooit ontmoet. Vooral de kleinkinderen die opa en oma veel meemaakten, zullen hen missen als ze plotsklaps uit hun leven verdwijnen.

De grootouders

Grootouders die hun kleinkinderen niet meer mogen zien hebben het zwaar, zo blijkt uit onderzoek. Die dat bevestigen.

De Amerikaanse onderzoekers Linda Drew en Merril Silverstein bijvoorbeeld, beschrijven een reeks van negatieve symptomen die zich voor kunnen doen bij grootouders die het contact met hun kleinkind verloren, variërend van posttraumatische stress tot gezondheidsproblemen en depressies. Ook doen ze uit de doeken hoe grootouders in een rouwproces belanden dat moeilijk af te sluiten is. De onbeantwoorde verwachtingen, teleurstelling en hoop op hereniging zijn een bron van verdriet en pijn.

Schaamte is er ook, constateren de onderzoekers. Grootouders schamen zich, want blijkbaar is er iets mis met hen. En niet te vergeten: de contactbreuk werkt door in de manier waarop grootouders met hun overige kleinkinderen omgaan; ze zijn hun onbevangenheid verloren. Hoe ouder de grootouders zijn, hoe ernstiger het effect is op hun psychisch welbevinden,

aldus de onderzoekers. Drew en Silverstein zien ook dat grootouders baat kunnen hebben bij therapie om het verlies te verwerken.

Nadat ik mijn kleindochter had teruggevonden op Facebook, schreef ze: oma, ik heb je gemist.

Wat kunnen opa en oma doen?

Opa en oma proberen op allerlei manieren om van zich te laten horen, aldus de onderzoekers van het Verwey-Jonker Instituut. Ze sturen hun kleinkind een cadeautje of een kaart op de verjaardag, een mailtje of een WhatsApp-bericht. Ze hopen dat de kleinkinderen weten dat opa en oma hen niet vergeten zijn en aan hen denken, maar weten niet zeker of deze aandacht hen bereikt. Sommige grootouders gaan in hun nood nog verder: ze gaan naar school of de voetbalclub om maar een glimp van het kind op te vangen. Grootouders kunnen hun eventuele zorgen over de kleinkinderen bespreken met hulpverleningsinstanties als jeugdzorg, Veilig thuis, maatschappelijk werk of de huisarts. Al zal dit hen niet helpen om weer met hun kleinkind in contact te komen, aldus het instituut.

Mediation

En andere optie is [mediation](#): bemiddeling door professionals of door familie, vrienden of kennissen, en zo proberen toch weer met elkaar in gesprek te komen. Als grootouders naar de rechter stappen, biedt deze stevast mediation aan. Maar grootouders kunnen – los van een juridische procedure – zelf ook proberen om met hun kinderen om de tafel te gaan

zitten met een onpartijdige derde erbij. Vaak lukt dat niet, maar soms wel. Familierechtadvocate Gerlinde Sanders heeft er goede ervaringen mee: “In zo’n gesprek kom je tot de kern van waar nou eigenlijk de schoen wringt. De meeste energie kost het om alle partijen om de tafel te krijgen. Maar zodra iedereen

bereid is om mee te doen, dan lukt het eigenlijk altijd wel om eruit te komen. Dan vraag ik wat het contact in de weg staat. Soms hebben de grootouders zich naar de zin van de ouders te veel bemoeid met de opvoeding. Als dat op tafel ligt, kun je er met elkaar over praten. Ik probeer het belang van het kleinkind onder de aandacht te brengen en dat is eigenlijk makkelijk. Want zowel bij de ouders als bij de grootouders is er veel liefde voor die (klein)kinderen.” Ook familie, bekenden of burens kunnen als

mediator fungeren. Sanders: “Alles wat helpt is fijn. Maar het is essentieel dat zo iemand neutraal en niet betrokken is. Anders werkt het niet.”

Naar de rechter

Als grootouders hun kleinkind willen zien, kunnen ze in het uiterste geval naar de rechter stappen en via de rechter een omgangsregeling aanvragen. Een groot obstakel daarbij was tot nu toe dat opa en oma moesten bewijzen dat ze in het verleden intensief contact hadden met hun kleinkinderen. In mei vorig jaar heeft de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen dat hier verandering in brengt: opa en oma hoeven dat niet meer te bewijzen. Dat is een grote stap voorwaarts. Maar het verlangen van de grootouders zal nog steeds het onderspit delven als de rechter vindt dat het welzijn van de kleinkinderen in gevaar is door de omgangsregeling. Alle grootouders die op een oproep in Plus Magazine reageerden, kozen ervoor om níet naar de rechter te stappen en het contact met kleinkinderen op die manier af te dwingen. Of zoals een Pluslezer zegt: “Onze kleindochter is al zo lang uit beeld. Ze zit ondertussen in de puberteit. We kennen elkaar niet meer.”

Henk Kuling heeft acht kleinkinderen die hij niet kent.

“Wij hebben altijd een goede band gehad met onze zoon; hij heeft tot z’n 27ste thuis gewoond. Pas toen hij verkering kreeg is hij vreemd gaan doen. Afwerend. Als we hem ernaar vroegen werd hij boos. We hadden géén idee wat er speelde en dat hebben we nog steeds niet. Hij blokkeert ons volledig. Hij heeft zelfs de achternaam van zijn vrouw aangenomen en alle banden die met ons en onze families te maken hebben, zijn verbroken. Zijn vrouw heeft ons een keer verteld dat zij het óók niet weet. Onze dochter woont op een steenworp afstand van haar broer. Zij ziet of spreekt hem ook nooit. Het is nu bijna dertien jaar geleden dat hij het contact verbrak. We hadden heel lang slapeloze nachten en huilbuien. Nog steeds gaat er geen dag voorbij dat het niet even in je gedachten is. Het blijft onverdraaglijk om niets te weten. Laat hij dan tenminste goed ruzie maken. Ons vertellen wat er aan de hand is.

We hadden slapeloze nachten en huilbuien. Het blijft onverdraaglijk om niets te weten.

Nu heeft hij acht kinderen die we niet kennen. Van de oudste weten we nog een naam en geboortedatum, van de jongere kinderen weten we dat niet. Nee, we gaan niet naar school of naar de buitenschoolse opvang om een glimp van ze op te vangen. We hebben echt wel brieven en kaartjes gestuurd en voor de deur gestaan. Maar dat is klaar. Ik laat mij niet voor de derde keer wegsturen en daarna vier dagen van slag zijn. We laten ons leven er niet door beïnvloeden. Ons vijftigjarig huwelijksfeest hebben we uitgebreid gevierd. Mensen om ons heen zijn daar soms verbaasd over. Ook zonder je zoon? Ja, ook zonder onze zoon. Dit is nu eenmaal de situatie. Onze dochter heeft twee meiden, dat is zo mooi om mee te maken. Dat hadden we met de kinderen van onze zoon óók graag gehad. En ja, de hoop blijft. Dat er op een goede dag een kleinkind op de stoep staat dat ons wil leren kennen. Die droom hebben we nog altijd.”

Jeanine Bult - Borgers heeft weer contact met haar twee kleindochters, nu die zelf volwassen zijn

“Ik heb achttien jaar in Amerika gewoond en mijn zoon woont daar nog altijd met zijn gezin. Voor zijn werk was hij een tijd in Duitsland gestationeerd. In die tijd heb ik beide kleindochters – toen 1 en 4 jaar oud – nog kunnen zien. Later, toen ze weer in Amerika terug waren, is het contact tussen mij en de meisjes na een paar jaar gestopt. Ik stuurde regelmatig kaarten en pakketjes, maar die kwamen zogenaamd niet aan. Dat was door toedoen van mijn zoon. Hij werd in die tijd steeds religieuzer en vond de kaartjes die ik schreef niet gepast. Terwijl het gewoon kinderkaartjes waren. Ik heb daarna niets meer gestuurd, omdat het zinloos was. Heel verdrietig, ze waren toen 6 en 9 jaar oud. Ook het sporadische e-mailcontact met mijn zoon is drie jaar geleden gestopt. Mijn zoon is een man geworden die op parkeerplaatsen bijbels staat uit te delen. In zijn ogen doe ik het nooit goed. Ik ben de duivel, ik ga naar de hel.

De jaren gingen voorbij en mijn oudste kleindochter werd actief op Facebook en Instagram. Toen ik dat zag, heb ik me gelijk bij haar gemeld. ‘Oma, I’ve missed you’, schreef ze. Dat was een groot geschenk! Ze was - intussen 19 jaar en we konden in WhatsApp gaan videobellen en privéberichten versturen omdat ze niet meer thuis woonde. Voor haar afstuderen stuurde ze me een uitnodiging. En daar ben ik naartoe gegaan, samen met mijn dochter. Het was ongelofelijk. Ik heb de meisjes omarmd en geknuffeld, we hebben veel gepraat. En nu is het contact heel ontspannen. Er gaan regelmatig berichtjes over en weer, of we videobellen. Ook met de jongste. Die woont nog thuis, maar die trekt zich niets aan van haar vader. Ik heb mijn levensverhaal opgeschreven. In het Engels met een

stamboom erbij. Zo kunnen ze zien waar ze vandaan komen. Dat kan ik nu als oma voor ze doen.”

Wet drempelverlaging omgang grootouders

Onder de nieuwe wet wordt het voor grootouders makkelijker om aan de rechter te vragen hun kleinkind te zien als de ouders daar niet aan meewerken. Ze hoeven niet meer te bewijzen dat ze in het verleden intensief contact met hun kleinkinderen hadden, bijvoorbeeld door veel op te passen. De rechter kan zich hierdoor meteen richten op de vraag of een omgangsregeling in het belang van het kind is. Het wetsvoorstel van minister Frank Weerwind is in juni 2024 aangenomen in de Tweede Kamer. De inwerkingtreding van het wetsvoorstel is nu nog afhankelijk van de behandeling in de Eerste Kamer.*

** de Eerste Kamer heeft zich nog niet over het wetsvoorstel uitgesproken.*

Bron: Plus Magazine Auteur [Lenny Langerveld](#)

